

การสื่อความพิการในสื่อภาพยนตร์

Communication Disability in Film Media

อุรพงศ์ แพทย์คชา

Urapong Patkachar

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

Bangkok University, Thailand

E-mail: urapong.p@bu.ac.th

Received January 24, 2026; Revised February 25, 2026; Accepted February 27, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิชาการเชิงทบทวนวรรณกรรมนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสื่อความพิการในสื่อภาพยนตร์ ซึ่งภาพยนตร์เป็นสื่อที่ทรงพลังในการเล่าเรื่องและสร้างการรับรู้ทางสังคมมายาวนาน ประเด็นหนึ่งที่ได้รับคามสนใจในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาคือการสื่อสารเรื่องความพิการในภาพยนตร์ การแสดงภาพบุคคลที่มีความพิการในสื่อภาพยนตร์ มักเต็มไปด้วยภาพเหมารวมและความเข้าใจผิด ซึ่งส่งผลต่อวิธีที่สังคมมองและมีปฏิสัมพันธ์ โดยการแสดงภาพความพิการในภาพยนตร์มักตกเป็นเหยื่อของทัศนคติแบบเหมารวมที่ทำให้เกิดความเข้าใจผิดและการตีตราแบบเหมารวมทั่วไป ได้ส่งผลกระทบต่อ การรับรู้ ทัศนคติ และนโยบายของสังคมที่มีต่อชุมชน ดอกย้ำแนวคิดที่ว่าความพิการ เท่ากับความทุกข์ทรมาน สิ่งเหล่านี้ไม่เพียงแต่จำกัดการเป็นตัวแทนของบุคคลที่มีความพิการเท่านั้น แต่ยังกำหนดรูปแบบการรับรู้ของสังคม ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติและการกีดกันชายขอบ ดังนั้นการเป็นตัวแทนของความพิการในสื่อถือเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องให้ความสนใจและการไตร่ตรอง ในสังคมไทย การแสดงภาพความพิการในสื่อควรพยายามนำเสนอ เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมและการ ไม่แบ่งแยกในสังคม ตลอดจนเน้นย้ำถึงความเป็นมนุษย์ขั้นพื้นฐานโดยไม่จำเป็นต้องแสดงหรือเน้นย้ำเกินจริง

คำสำคัญ: สื่อภาพยนตร์; ความพิการ; การสื่อความพิการ

Abstract

This literature review article aims to examine the representation of disability in film and to analyze the impact of portrayals of persons with disabilities on social perceptions and attitudes. It seeks to understand how film, as a powerful narrative medium, shapes meanings and constructs social understandings of disability. The study employs a literature review

methodology, drawing upon research studies, academic documents, and related scholarly articles from both domestic and international sources. The analysis focuses on issues of representation, stereotyping, stigmatization, and conceptual frameworks that associate disability with suffering or deficiency. These perspectives are synthesized to identify key trends, patterns, and the broader social impacts of disability representation in film. The findings indicate that many film portrayals of disability continue to reflect stereotypes and misconceptions, which influence public perceptions, attitudes, and social interactions with persons with disabilities. Such representations also shape public discourse and policy directions at the societal level. In many cases, these portrayals reinforce discrimination and social exclusion. Therefore, media representation of disability constitutes a critical issue that requires careful attention and reflection within Thai society. Depictions of disability in the media should strive to promote equality and non-discrimination, while emphasizing shared humanity without exaggeration or sensationalism.

Keywords: film media; disability; communication disability

บทนำ

ความพิการเป็นแนวคิดที่หลากหลายซึ่งครอบคลุมความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ และประสาทสัมผัสหลายประการ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อบุคคลในด้านต่าง ๆ ของชีวิต ในอดีตคนพิการต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติและการกีดกันชายขอบ ซึ่งมักถูกสังคมมองข้ามหรือปฏิบัติอย่างเลวร้าย อย่างไรก็ตาม มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่แนวทางที่ครอบคลุมมากขึ้น โดยมุ่งเน้นไปที่การจัดการกับอุปสรรคทางสังคมและส่งเสริมโอกาสที่เท่าเทียมกันสำหรับบุคคลที่มีความพิการ (Barnes & Mercer, 2003) โดยก่อนปี พ.ศ. 2534 แนวคิดเกี่ยวกับคนพิการของสังคมไทยมีทัศนะว่า คนพิการจำเป็นที่จะต้องได้รับการสงเคราะห์เลี้ยงดูให้มีชีวิตรอด ด้วยความเมตตาสงสารตามหลักมนุษยธรรมโดยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันหรือฟื้นฟูให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้เฉกเช่นบุคคลทั่วไปในสังคม จนกระทั่งมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 จึงเริ่มให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งด้านการแพทย์ การศึกษา การฝึกอาชีพ และมิงานทำ รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม ตาม พ.ร.บ. การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ที่ให้ความหมายของคำว่า คนพิการ ว่าเป็นคนที่มีความผิดปกติ หรือบกพร่องทางร่างกาย ทางสติปัญญา หรือทางจิตใจ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการเน้นไปที่ความพิการของปัจเจกบุคคลและพยายามแก้ไขปัญหของแต่ละคน โดยลดความพิการหรือลดเชยความพิการด้วยวิธีการทางการแพทย์ อุปกรณ์ หรือการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สิ่งทั้งหลายเหล่านี้ส่วนมากเน้นรูปแบบทางการแพทย์ (Medical Model) (Zaks, 2023)

แนวคิดเรื่องความพิการนั้นกว้างและสามารถเข้าใจได้ในบริบทที่แตกต่างกัน รวมถึงความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ และประสาทสัมผัส ในอดีต บุคคลที่มีความพิการมักถูกมองว่าด้อยกว่าหรือไร้ความสามารถ ซึ่งนำไปสู่การแยกตัวจากสังคมกระแสหลัก รูปแบบทางการแพทย์ของความพิการมองว่า ความพิการเป็นภาวะสุขภาพส่วนบุคคลที่ต้องได้รับการแทรกแซงทางการแพทย์ ครอบครัวทัศนคติของสังคมต่อความพิการมายาวนาน (Barnes & Mercer, 2003) อย่างไรก็ตาม มีการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ที่สำคัญไปสู่โมเดลทางสังคมเกี่ยวกับความพิการ ซึ่งเน้นย้ำถึงบทบาทของอุปสรรคทางสังคมในการจำกัดการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของบุคคลที่มีความพิการ การเปลี่ยนแปลงนี้เน้นย้ำถึงความสำคัญของการจัดการปัญหาเชิงระบบ เช่น การขาดการเข้าถึง การเลือกปฏิบัติ และการตีตรา เพื่อสร้างสังคมที่ครอบคลุมมากขึ้นสำหรับทุกคน บุคคลที่มีความพิการต้องเผชิญกับความท้าทายมากมายในชีวิตประจำวัน ตั้งแต่อุปสรรคในการเข้าถึงทางกายภาพ ไปจนถึงการเข้าถึงบริการที่จำเป็นอย่างจำกัด เช่น การศึกษา การดูแลสุขภาพ และการจ้างงาน สิ่งกีดขวางทางกายภาพในพื้นที่สาธารณะและระบบขนส่งมักจะขัดขวางการเคลื่อนไหวและความเป็นอิสระของบุคคลที่มีความพิการ ทำให้ยากสำหรับพวกเขาในการสำรวจสภาพแวดล้อมโดยรอบ ยิ่งไปกว่านั้น การขาดนโยบายและการอำนวยความสะดวกที่ครอบคลุมทั้งในด้านการศึกษาและสถานที่ทำงาน อาจทำให้ผู้ทุพพลภาพต้องอยู่ชายขอบมากขึ้น ทำให้พวกเขาขาดโอกาสในการเติบโต ทั้งในด้านส่วนตัวและด้านอาชีพ นอกจากนี้ การตีตราทางสังคมที่แพร่หลายและความเข้าใจผิดเกี่ยวกับความพิการ อาจนำไปสู่การเลือกปฏิบัติและอคติ ซึ่งทำให้ความท้าทายที่บุคคลทุพพลภาพในสังคมต้องเผชิญรุนแรงขึ้น (Fresco, 2019)

ในสังคมปัจจุบัน การเป็นตัวแทนของคนพิการในสื่อมีบทบาทสำคัญในการกำหนดการรับรู้ทัศนคติ และนโยบายของสาธารณะต่อกลุ่มที่หลากหลายนี้ การนำเสนอภาพของบุคคลที่มีความพิการซึ่งมุ่งเน้นไปที่ผลกระทบของการเป็นตัวแทน ความท้าทายในการเข้าถึง และการเสริมศักยภาพของแพลตฟอร์มสื่อสังคม ด้วยการตรวจสอบการพรรณนาถึงความพิการในสื่อกระแสหลัก การเข้าถึงสื่อสำหรับบุคคลทุพพลภาพ และการสนับสนุนและการเสริมอำนาจผ่านสื่อ เราจะได้รับความสำเร็จที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างสื่อและความพิการ (Barnes & Mercer, 2003)

การพรรณนาถึงความพิการในสื่อกระแสหลัก มักถูกมองข้ามด้วยทัศนคติแบบเหมารวมและความเข้าใจผิด ซึ่งยังคงเล่าเรื่องที่เป็นอันตรายซึ่งทำให้คนพิการอยู่ชายขอบ ตัวละครที่มีความพิการมักถูกมองว่าเป็นสิ่งที่น่าสมเพช สื่อลามกที่สร้างแรงบันดาลใจ หรือเป็นตัวร้าย ซึ่งตอกย้ำทัศนคติแบบเหมารวมเชิงลบ และบ่อนทำลายความหลากหลายและสิทธิ์เสรี การแสดงดังกล่าวไม่เพียงแต่ปิดกั้นประสบการณ์ชีวิตของบุคคลที่มีความพิการเท่านั้น แต่ยังมีส่วนทำให้เกิดการตีตราและการเลือกปฏิบัติที่พวกเขาเผชิญในสังคมอีกด้วย (Haller, 2023) อย่างไรก็ตาม เมื่อสื่อนำเสนอภาพบุคคลพิการได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ทั้งในด้านความซับซ้อนและความหลากหลาย สื่อสามารถท้าทายทัศนคติแบบเหมารวม ส่งเสริมความเห็นอกเห็นใจ และส่งเสริมสังคมที่เปิดกว้างมากขึ้น เช่น รายการทีวี *Speechless*

มีตัวละครที่เป็นอัมพาตสมองซึ่งรับบทโดยนักแสดงที่มีความพิการเหมือนกัน โดยมีการนำเสนอที่สมจริงยิ่งขึ้นซึ่งทำทลายความเข้าใจผิด (Fresco, 2019)

บุคคลที่มีความพิการมักเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญในการเข้าถึงสื่ออันเนื่องมาจากอุปสรรคทางร่างกาย ประสาทสัมผัส หรือการรับรู้ คำบรรยายแบบจำกัด คำอธิบายเสียง และรูปแบบอื่นๆ ทำให้บุคคลจำนวนมากมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเนื้อหาทางโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือออนไลน์อย่างเต็มที่ ได้ยาก อย่างไรก็ตาม ข้อบังคับทางกฎหมาย เช่น กฎหมายว่าด้วยคนพิการแห่งอเมริกา (Americans with Disabilities Act – ADA) และโครงการริเริ่ม เช่น แนวทางการเข้าถึงเนื้อหาเว็บ (WCAG) มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเข้าถึงสื่อสำหรับคนพิการ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น โปรแกรมอ่านหน้าจอ ซอฟต์แวร์จดจำเสียง และอุปกรณ์ที่ปรับเปลี่ยนได้ ได้ปรับปรุงการเข้าถึงเนื้อหาสื่อ ทำให้บุคคลทุพพลภาพผลิตเพลงไปกับประสบการณ์สื่อที่ครอบคลุมมากขึ้น เช่น คำอธิบายเสียงในภาพยนตร์และรายการทีวีให้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบภาพสำหรับผู้ชมที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น ช่วยเพิ่มความเข้าใจและความเพลิดเพลินในเนื้อหา (Haller, 2023)

ดังนั้นสื่อจึงได้กลายเป็นเครื่องมืออันทรงพลังในการสนับสนุนและการเสริมศักยภาพสำหรับบุคคลทุพพลภาพ ช่วยให้พวกเขาสามารถขยายเสียง แบ่งปันเรื่องราวของพวกเขา สนับสนุนสิทธิและการไม่แบ่งแยกของพวกเขา สื่อสังคมออนไลน์ บล็อก พอดแคสต์ และแพลตฟอร์มออนไลน์เป็นพื้นที่สำหรับบุคคลทุพพลภาพในการทำทลายทัศนคติเหมารวม ให้ความรู้แก่สาธารณชน และเชื่อมต่อกับชุมชนที่ให้การสนับสนุน ด้วยการแบ่งปันเรื่องราวและประสบการณ์ของตนเอง บุคคลทุพพลภาพสามารถเรียกสิทธิ์ของตนเองกลับคืนมา ทำทลายความสามารถ และส่งเสริมสังคมที่ครอบคลุมมากขึ้น การนำเสนอและการเล่าเรื่องของสื่อมีศักยภาพในการเพิ่มศักยภาพให้กับบุคคลที่มีความพิการ ส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน และขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น แฮชแท็ก #DisabledAndCute บนโซเชียลมีเดียเป็นการเฉลิมฉลองให้กับผู้พิการที่ยอมรับความงามและความมั่นใจ ทำทลายบรรทัดฐานทางสังคม และส่งเสริมการเสริมอำนาจในตนเอง (Hill, 2023)

สำหรับสื่อภาพยนตร์ได้ถูกกล่าวถึงมาอย่างช้านานในต่างประเทศและประเทศไทย ในหลากหลายแง่มุม ด้วยภาพยนตร์เป็นสื่อที่มีพลังที่จะพาเราไปสู่โลกที่แตกต่าง กระตุ้นอารมณ์ และจุดประกายจินตนาการของเรา อย่างไรก็ตาม สำหรับบุคคลทุพพลภาพ การผลิตเพลงกับภาพยนตร์อาจมาพร้อมกับความท้าทายที่ไม่เหมือนใคร ซึ่งอุตสาหกรรมภาพยนตร์มีความตระหนักรู้เพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับความสำคัญของการทำให้ภาพยนตร์เข้าถึงได้สำหรับผู้ชมทุกคน รวมถึงผู้ที่มีความพิการ โดยมุ่งเน้นไปที่คำบรรยายสำหรับคนหูหนวกและมีปัญหาในการได้ยิน คำอธิบายเสียงสำหรับผู้พิการทางสายตา และความท้าทายและความก้าวหน้าในการสร้างประสบการณ์การรับชมภาพยนตร์ที่ครอบคลุมมากขึ้น

สื่อภาพยนตร์กับผู้พิการ

ภาพยนตร์กับการเป็นตัวแทนของความพิการในภาพยนตร์เป็นหัวข้อที่น่าสนใจอย่างมากและการถกเถียงภายในขอบเขตของภาพยนตร์กระแสหลัก การสื่อสารความพิการผ่านสื่อภาพยนตร์ การแสดงภาพความพิการในภาพยนตร์กระแสหลัก ทำหน้าที่เป็นเลนส์สำคัญที่ช่วยให้การรับรู้ทางสังคมเกี่ยวกับคนพิการได้รับการหล่อหลอมและได้รับอิทธิพล โดยการตรวจสอบผลกระทบของการนำเสนอดังกล่าวต่อทัศนคติและความเข้าใจทางสังคม จะช่วยให้ความชัดเจนเกี่ยวกับพลวัตของอำนาจที่มีอยู่ในการนำเสนอภาพความพิการทางภาพยนตร์ นอกจากนี้ การใช้นักแสดงพิการในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ยังนำเสนอความซับซ้อนอีกชั้นหนึ่งในการสื่อสารเรื่องความพิการบนหน้าจอทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับความถูกต้อง การเป็นตัวแทน และการไม่แบ่งแยก (Gallego, et al. 2025)

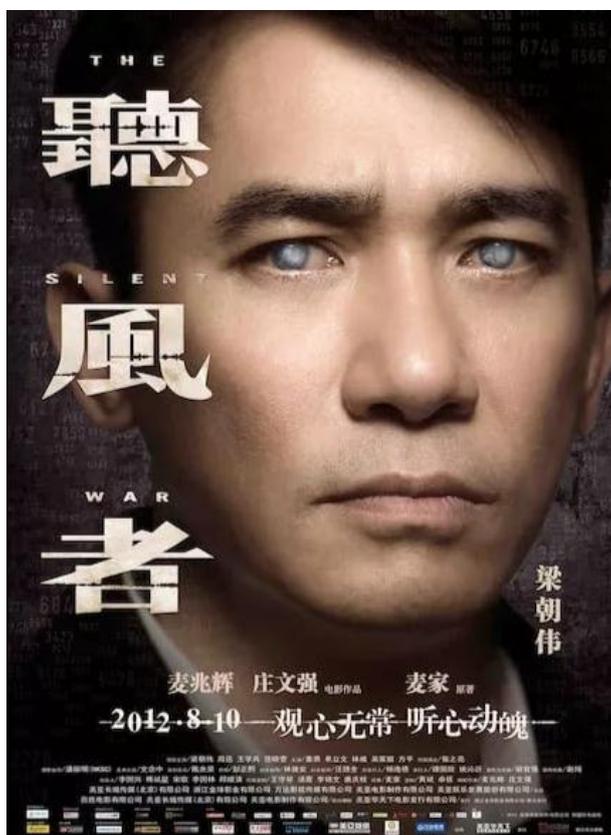
ในโรงภาพยนตร์กระแสหลัก การแสดงภาพบุคคลที่มีความพิการกลายเป็นประเด็นที่มีความสำคัญและความสนใจเพิ่มมากขึ้น การแสดงตัวละครที่มีความพิการในภาพยนตร์ทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับวิธีการพรรณนาบุคคลเหล่านี้ ความแม่นยำของการแสดงภาพ และผลกระทบของการแสดงเหล่านี้ต่อการรับรู้ของสังคมเกี่ยวกับความพิการ ซึ่งความซับซ้อนและความแตกต่างของการเป็นตัวแทนของพวกเขาในวัฒนธรรมสมัยนิยมที่ภาพยนตร์พรรณนาถึงคนพิการ การวิเคราะห์ความหมายและผลกระทบที่ภาพเหล่านี้ มีผลต่อการกำหนดทัศนคติทางสังคมต่อบุคคลที่มีความพิการ โดยเจาะลึกการนำเสนอภาพความพิการต่างๆ ในโรงภาพยนตร์กระแสหลัก ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญของการแสดงภาพผู้พิการในภาพยนตร์อย่างถูกต้องและให้ความเคารพ รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการนำเสนอเหล่านี้ต่อการส่งเสริมความไม่แบ่งแยกและความเข้าใจในสังคม เนื่องจากภาพยนตร์ที่มีคำบรรยายเป็นตัวเปลี่ยนเกมสำหรับผู้หูหนวกหรือมีปัญหาในการได้ยิน หมดยุคที่ผู้ดูต้องพึ่งพาคำบรรยายจากภายนอกหรือแพลตฟอร์มสนทนาที่สำคัญ ปัจจุบันภาพยนตร์หลายเรื่องมาพร้อมทั้งคำบรรยายแบบฝัง ทำให้ได้รับประสบการณ์การรับชมที่ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ การฉายภาพยนตร์พิเศษพร้อมล่ามภาษามือกลายเป็นเรื่องปกติมากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถมีส่วนร่วมกับการ์ตูนได้อย่างเต็มที่อีกด้วย (Ellis & Goggin, 2015)

จึงกล่าวได้ว่า สื่อภาพยนตร์ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการผลิตซ้ำหรือท้าทายความหมายทางสังคมเกี่ยวกับความพิการ ผ่านกระบวนการเป็นตัวแทนที่แฝงด้วยพลวัตของอำนาจและอุดมการณ์กระแสหลัก การพรรณนาตัวละครพิการในภาพยนตร์มิได้เป็นเพียงการเล่าเรื่อง แต่มีอิทธิพลต่อการก่อรูปทัศนคติ ความเข้าใจ และกรอบการรับรู้ของสังคมโดยรวม ประเด็นความถูกต้อง ความสมจริง และการเปิดโอกาสให้นักแสดงพิการมีส่วนร่วม จึงสะท้อนคำถามเรื่องความเท่าเทียมและการไม่แบ่งแยกในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ขณะเดียวกัน การพัฒนาเทคโนโลยีการเข้าถึง เช่น คำบรรยายและล่ามภาษามือ ช่วยขยายพื้นที่การมีส่วนร่วมของผู้พิการทางการได้ยิน อย่างไรก็ตาม

คุณภาพของการนำเสนอยังคงเป็นปัจจัยชี้ขาดว่าภาพยนตร์จะส่งเสริมความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันอย่างเคารพศักดิ์ศรี หรือกลับตอกย้ำภาพเหมารวมในวัฒนธรรมสมัยนิยม

ภาพความพิการในภาพยนตร์กระแสหลัก

ภาพยนตร์กระแสหลักได้ค่อยๆ กลายเป็นเวทีสำหรับการให้ความกระจ่างเกี่ยวกับความพิการและความเจ็บป่วยทางจิต โดยมีเป้าหมายเพื่อปลูกฝังความเข้าใจที่ถูกต้องมากขึ้นเกี่ยวกับเงื่อนไขเหล่านี้ในสังคม เช่น โปรเจกต์ The Better me, good life พยายามนำเสนอภาพความพิการตามความเป็นจริง โดยนำเสนอภาพผู้พิการต้นแบบต่างๆ ในภาพยนตร์ชุดสั้น เช่น ภาพยนตร์เรื่อง The Silent War มีตัวละครเอกที่มีความบกพร่องทางสายตาชื่อ Liang Chao Wei ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงภาพยนตร์เรื่อง The Silent War (The Internet Movie Database, 2021)

จากตัวอย่างภาพยนตร์เรื่อง The Silent War ได้เน้นย้ำถึงความสามารถในการฟังที่ไม่ธรรมดาของตัวละคร และภารกิจในการปกป้องดินแดน แม้จะมีความบกพร่องก็ตาม การเป็นตัวแทนนี้ไม่เพียงแต่ทำหน้าที่เป็นแหล่งที่มาของแรงบันดาลใจ แต่ยังสำรวจประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความพิการ เช่น ภาวะซึมเศร้าและความสัมพันธ์กับการฆ่าตัวตาย นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของหน่วยงานอย่าง Mono Film ในการสนับสนุนสมาคมเพื่อผู้พิการทางสายตา ตอกย้ำถึงผลกระทบเชิงบวกที่การแสดงภาพผู้พิการในโรงภาพยนตร์กระแสหลักสามารถมีได้ในการสร้างความตระหนักรู้

และส่งเสริมความเห็นอกเห็นใจต่อบุคคลที่เผชิญกับความท้าทายดังกล่าว นอกจากนี้ โครงการริเริ่มต่างๆ เช่น โครงการ 701 รหัสลับของคนขอม ยังได้ก้าวไปไกลกว่าการนำเสนอภาพยนตร์ด้วยการระดมทุนและบริจาคให้กับองค์กรต่างๆ เช่น สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย โดยเน้นย้ำถึงความพยายามในการทำงานร่วมกันที่มุ่งสนับสนุนและสนับสนุนบุคคลที่มีความพิการ (PostToday, 2024)

ทั้งนี้ ตัวละครที่มีความพิการแสดงในภาพยนตร์มีบทบาทสำคัญในการกำหนดการรับรู้และความเข้าใจทางสังคมของบุคคลดังกล่าว ในโครงการภาพยนตร์สั้นเรื่อง The Better me มุ่งเน้นไปที่บุคคลที่เป็นโรคจิตเภทและภาวะซึมเศร้า โดยให้ความท้าทายที่พวกเขาเผชิญในชีวิตประจำวัน โครงการนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยมีเป้าหมายที่จะนำเสนอคนพิการให้เป็นที่รู้จักในสังคมไทยอย่างแท้จริงมากขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อลดช่องว่างด้านความเข้าใจและความตระหนักรู้ผ่านภาพยนตร์สั้น 7 เรื่องที่บรรยายเรื่องราวของคนพิการประเภทต่างๆ โครงการนี้มุ่งมั่นที่จะสื่อสารให้เห็นภาพปัญหาที่คนพิการในสังคมไทยเผชิญได้แม่นยำยิ่งขึ้น หนึ่งในภาพยนตร์เรื่อง ฉันทิ์ดีกว่า เป็นส่วนหนึ่งของภาพยนตร์ที่ใหญ่กว่า โครงการ 7 Inspirations มุ่งเน้นไปที่บุคคลที่มีความพิการ และมีจุดมุ่งหมายที่จะถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตของตนไปยังผู้ชมในวงกว้าง ด้วยการจัดแสดงเรื่องราวและประสบการณ์ที่หลากหลายของตัวละครที่มีความพิการ โครงการภาพยนตร์ดังกล่าวมีส่วนช่วยให้เห็นภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสนี้ในสื่อกระแสหลักที่ครอบคลุมและเห็นอกเห็นใจมากขึ้น (Department of Empowerment of Persons with Disabilities, 2021)

สำหรับในสังคมไทย ความพยายามในการส่งเสริมความเข้าใจที่แท้จริงของบุคคลที่มีความพิการ กำลังได้รับความสนใจผ่านโครงการที่ใช้ประโยชน์จากนักแสดงที่มีความพิการในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ โครงการริเริ่มนี้มุ่งหวังที่จะพรรณนาถึงคนพิการต้นแบบ 7 ประเภทที่แตกต่างกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อท้าทายทัศนคติแบบเหมารวม และส่งเสริมการไม่แบ่งแยกบนจอภาพยนตร์ ซึ่งที่ผ่านมากการนำระบบคำอธิบายเสียง (AD) มาใช้ในภาพยนตร์ไทยมีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงการรับรู้ที่เพิ่มมากขึ้นถึงความสำคัญของการเข้าถึงและการเป็นตัวแทนสำหรับบุคคลที่มีความพิการ โครงการตัวอย่างคือโครงการ ฝีมองเห็น โดยสถาบันคนตาบอดแห่งชาติ เพื่อการวิจัยและพัฒนา ซึ่งใช้ระบบ AD สำหรับภาพยนตร์เรื่อง "นางนาต" กำกับโดย นนทรี นิมิบุตร โครงการนี้ไม่เพียงแต่แสดงศักยภาพในการบูรณาการนักแสดงพิการเข้าสู่อุตสาหกรรมภาพยนตร์เท่านั้น แต่ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการผสมผสานคุณสมบัติการเข้าถึงเพื่อปรับปรุงประสบการณ์การชมภาพยนตร์สำหรับผู้ชมที่มีความพิการ

ทั้งนี้ ผู้เขียนค้นพบว่าความสำคัญของการเป็นตัวแทนที่ครอบคลุมในภาพยนตร์กระแสหลักเป็นการเน้นย้ำถึงศักยภาพของภาพยนตร์ในการส่งเสริมการไม่แบ่งแยก และขยายมุมมองทางสังคมด้วยการนำเสนอภาพบุคคลที่มีความพิการอย่างแม่นยำ

ดังนั้นภาพความพิการในภาพยนตร์กระแสหลักกำลังเปลี่ยนจากการเหมารวมสู่การนำเสนอที่เน้นศักยภาพและความเป็นมนุษย์ ดังเช่น The Silent War ที่ชูความสามารถเหนือข้อจำกัด ซึ่งโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจาก Department of Empowerment of Persons with Disabilities ช่วยลดอคติและสร้างความตระหนักรู้ ขณะเดียวกัน ความร่วมมือของ Mono Film และการพัฒนาเทคโนโลยีการเข้าถึงใน นางนาค สะท้อนความพยายามส่งเสริมการมีส่วนร่วม โดยรวม ภาพยนตร์จึงเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการไม่แบ่งแยกและขยายความเข้าใจทางสังคมต่อผู้พิการ

ผู้พิการกับการรับชมภาพยนตร์

การชมภาพยนตร์เป็นรูปแบบความบันเทิงยอดนิยมที่ คนทุกวัยและทุกภูมิภาคหลังขึ้นชขอบ อย่างไรก็ตาม สำหรับผู้พิการ ประสบการณ์การไปชมภาพยนตร์อาจเต็มไปด้วยความท้าทายและอุปสรรคมากมาย ทั้งนี้ ไม่กี่ปีที่ผ่านมา มีการตระหนักรู้และการสนับสนุนมากขึ้น ในการทำให้ประสบการณ์การรับชมภาพยนตร์ครอบคลุมมากขึ้นสำหรับผู้พิการ ตั้งแต่การรับรองการเข้าถึงเนื้อหาภาพยนตร์ไปจนถึงที่พักทางกายภาพในโรงภาพยนตร์ ได้พยายามมอบประสบการณ์การชมภาพยนตร์ที่สมบูรณ์แบบสำหรับทุกคน บทความนี้จะเจาะลึกแง่มุมต่างๆ ของการเข้าถึงภาพยนตร์สำหรับผู้พิการ รวมถึงคำบรรยาย คำอธิบายเสียง และการตีความภาษามือ นอกจากนี้ยังเห็นถึงความสำคัญของการเข้าถึงทางกายภาพในโรงภาพยนตร์ เช่น ทางลาดสำหรับรถเข็นวีลแชร์และห่วงช่วยฟัง โดยความคิดริเริ่มในการสร้างประสบการณ์ภาพยนตร์ที่ครอบคลุมสำหรับผู้พิการ เช่น การฉายภาพยนตร์ที่เป็นมิตรต่อประสาทสัมผัส และการฝึกอบรมสำหรับเจ้าหน้าที่โรงละครเพื่อรองรับความต้องการด้านความพิการที่หลากหลาย (Briant, et al., 2013)

การเข้าถึงภาพยนตร์สำหรับผู้พิการเป็นส่วนสำคัญในการทำให้ทุกคนสามารถเพลิดเพลินกับภาพยนตร์ได้ คำบรรยายภาพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เนื่องจากสามารถลดเสียงบทสนทนา เอฟเฟกต์เสียง และองค์ประกอบทางการได้ยินอื่นๆ บนหน้าจอโดยใช้ข้อความได้ สำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น การบรรยายคำอธิบายเสียงถือเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเป็นการบรรยายด้วยคำพูดขององค์ประกอบภาพระหว่างช่องว่างในบทสนทนา (Ellis & Goggin, 2015)

ในการจัดทำ Audio Description (AD) หรือ เสียงบรรยายภาพยนตร์ เพื่อให้คนพิการทางการมองเห็นสามารถชมภาพยนตร์ร่วมกับผู้ชมทั่วไปได้อย่างเท่าเทียม เช่น บริษัท เอส เอฟ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ร่วมกับ GDH559 มูลนิธิด้วยกัน เพื่อคนพิการและสังคม และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้ร่วมกันจัดทำแอปพลิเคชัน พรรณนา (PANNANA) สร้างโดยคุณฉัตรชัย อภิบาลพูลผล เพื่อให้คนพิการทางการมองเห็นสามารถชมภาพยนตร์ร่วมกับผู้ชมทั่วไป เพื่อสนับสนุนให้ทุกคนในสังคมสามารถเข้าถึงสื่อบันเทิงในโรงภาพยนตร์ได้อย่างเท่าเทียมกัน (ThaiPost, 2023) ซึ่งแอปพลิเคชันพรรณนาทำให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นได้รับโอกาสใน

การผลิตเพลลิ่งกับภาพยนตร์มากขึ้นผ่านเทคโนโลยีคำบรรยายเสียงที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ออกแบบมาเพื่อผู้พิการทางสายตาโดยเฉพาะ เข้าถึงคำบรรยายเสียงแบบละเอียดที่บรรยายฉาก อารมณ์ ท่าทาง และการแสดงออกทางสีหน้าในภาพยนตร์ ทำให้เข้าใจและชื่นชมเนื้อเรื่องได้โดยไม่ต้องใช้ภาพ ตัวชี้นำด้วยการใช้หูฟังที่เสียบเข้ากับระบบโรงภาพยนตร์ ผู้พิการทางสายตาสามารถฟังเสียงบรรยายขณะชมภาพยนตร์ได้อย่างราบรื่น ช่วยเพิ่มประสบการณ์การรับชมภาพยนตร์โดยรวม การรวมตัวกันของเทคโนโลยี Closed Caption (CC) และคำอธิบายเสียง (AD) ได้รับการพิสูจน์แล้วว่ามีความประโยชน์ในการเชื่อมช่องว่างสำหรับผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็น โดยให้คำอธิบายเสียงที่กระตุ้นอารมณ์และยกระดับประสบการณ์การชมภาพยนตร์ (Department of Empowerment of Persons with Disabilities, 2021) นอกจากนี้ แอปพลิเคชันพรรณนา ไม่เพียงแต่ช่วยให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นสามารถเพลิดเพลินกับการชมภาพยนตร์ไปพร้อมๆ กับคนที่มีสายตาเท่านั้น แต่ยังรับประกันว่าคำบรรยายเสียงจะสอดคล้องกับฉากต่างๆ ในภาพยนตร์ สร้างประสบการณ์การชมภาพยนตร์ที่ครอบคลุมและดื่มด่ำยิ่งขึ้นสำหรับผู้ชมทุกคน ด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคำบรรยายเสียงเหล่านี้ ผู้ที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นสามารถเข้าถึงภาพยนตร์ได้อย่างอิสระ ส่งเสริมความรู้สึกเท่าเทียมกันและการรวมกลุ่มทางสังคมภายในสังคม

อย่างไรก็ตาม ขอบเขตของการเข้าถึงภาพยนตร์สำหรับผู้มีความบกพร่องทางสายตา เทคโนโลยีได้ปฏิบัติประสบการณ์การรับชมภาพยนตร์ ช่วยให้ผู้พิการทางสายตาสามารถรับชมภาพยนตร์ได้โดยการบรรยายด้วยเสียงบรรยายฉากต่าง ๆ ที่ปรากฏบนหน้าจอ เพียงเสียบหูฟัง ผู้ใช้สามารถฟังคำบรรยายเสียงเหล่านี้ขณะชมภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ เพิ่มความเข้าใจและความเพลิดเพลินในภาพยนตร์ นวัตกรรมนี้ไม่เพียงแต่นำเสนอวิธีที่สะดวกสำหรับผู้บกพร่องทางการมองเห็นในการเข้าถึงเนื้อหาภาพยนตร์ แต่ยังเป็นทางเลือกที่คุ้มค่ากว่าเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการดั้งเดิม เช่น เทคโนโลยีคำอธิบายเสียง (AD) ซึ่งเกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายส่วนตัว ค่าละคร และภาพยนตร์ ซึ่งการเปิดรับเทคโนโลยี บ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความครอบคลุม และการเข้าถึงที่มากขึ้นสำหรับผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็นในขอบเขตของภาพยนตร์ เพื่อให้มั่นใจว่าทุกคนสามารถเพลิดเพลินกับความมหัศจรรย์ของหน้าจอขนาดใหญ่ได้อย่างเท่าเทียมกัน

นอกจากนี้ ผู้สร้างภาพยนตร์มีอำนาจในการปฏิบัติประสบการณ์การรับชมภาพยนตร์สำหรับผู้มีความบกพร่องทางการมองเห็นผ่านการออกแบบเสียงเชิงกลยุทธ์ ด้วยการรวมคำอธิบายเสียงโดยละเอียดหรือเนื้อหาเสียงเสริม ผู้กำกับสามารถช่วยผู้ชมที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นในการจับฉากที่ซับซ้อนหรือความแตกต่างที่อาจพลาดไป นอกจากนี้ การใช้เพลงประกอบที่น่าดึงดูดและภาพเสียงที่สมจริงสามารถช่วยเพิ่มประสบการณ์ทางประสาทสัมผัส ทำให้ภาพยนตร์มีความสนุกสนานมากขึ้นและเข้าถึงได้สำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น เสียงที่ชัดเจน และเอฟเฟกต์เสียงมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดโครงเรื่องโดยไม่ต้องอาศัยสัญญาณภาพ เพื่อให้ผู้ที่มีความบกพร่อง

ทางการมองเห็นสามารถติดตามโครงเรื่องได้อย่างง่ายดาย (Ellis & Goggin, 2015) โดยองค์ประกอบเสียงที่ละเอียด และสื่อความหมายยังช่วยเพิ่มความเข้าใจในการเล่าเรื่อง ช่วยให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นสามารถเชื่อมโยงกับความก้าวหน้าของเรื่องราวได้ ด้วยการให้ความสำคัญกับการออกแบบเสียง ผู้สร้างภาพยนตร์สามารถยกระดับประสบการณ์การรับชมภาพยนตร์ให้กับผู้ที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นได้อย่างมาก ทำให้พวกเขาได้รับประสบการณ์การรับชมภาพยนตร์ที่เต็มอิ่มและเต็มเต็ม วิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพที่ผู้สร้างภาพยนตร์สามารถใช้ได้คือการบูรณาการระบบคำบรรยายเสียง (AD) หรือระบบคำบรรยายเสียงในภาพยนตร์ ช่วยให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นมองเห็นฉากต่างๆ และตีความอารมณ์ของตัวละครได้ชัดเจนยิ่งขึ้น แม้ว่าการรวมคำบรรยายเสียงจะช่วยปรับปรุงการเข้าถึงภาพยนตร์สำหรับผู้ชมที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น แต่คุณสมบัตินี้ยังคงมีข้อจำกัดในภาพยนตร์ที่ออกจำหน่ายในเชิงพาณิชย์ (DeWelles, 2021) โดยมีภาพยนตร์ไทยเพียงไม่กี่เรื่องที่น่าเสนอสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าว ซึ่งมักจะผ่านโครงการริเริ่มพิเศษเท่านั้น

จึงกล่าวได้ว่า การรับชมภาพยนตร์ของผู้พิการสะท้อนความเหลื่อมล้ำด้านการเข้าถึงทั้งในเชิงกายภาพและเชิงเนื้อหา แม้เทคโนโลยีคำบรรยายและคำอธิบายเสียงจะช่วยลดข้อจำกัดและเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมมากขึ้น แต่การพัฒนายังไม่ครอบคลุมในระดับอุตสาหกรรม การออกแบบเสียงและบริการที่คำนึงถึงความหลากหลายสามารถยกระดับประสบการณ์ของผู้พิการได้อย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงยังพึ่งพาโครงการเฉพาะกิจมากกว่าการบูรณาการเชิงระบบ จึงจำเป็นต้องผลักดันเชิงนโยบายและมาตรฐานกลางเพื่อสร้างความเท่าเทียมอย่างยั่งยืน

ผลกระทบของการสื่อความพิการในสื่อภาพยนตร์

การเป็นตัวแทนของความพิการในสื่อรูปแบบต่างๆ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดการรับรู้และทัศนคติของสังคมต่อบุคคลที่มีความพิการ ด้วยการจัดแสดงความท้าทายและประสบการณ์ของคนพิการ การแสดงดังกล่าวจึงทำหน้าที่เป็นกระจกสะท้อนให้สังคมในวงกว้าง ช่วยให้แต่ละบุคคลได้สะท้อนการรับรู้ของตนเองเกี่ยวกับความเป็นปกติและความหลากหลาย (Ellis & Goggin, 2015) โดยการสื่อความพิการในสื่อภาพยนตร์ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มานานว่า ขาดความถูกต้อง และมีแนวโน้มที่จะพึ่งพาแบบเหมารวม สื่อกระแสหลักมักนำเสนอภาพบุคคลที่มีความพิการผ่านเลนส์แคบ ซึ่งตอกย้ำความเข้าใจผิดและคงทัศนคติแบบเหมารวมที่เป็นอันตรายต่อไป เช่น ตัวละครพิการมักถูกมองว่าเป็นวัตถุแห่งความสงสารหรือแรงบันดาลใจ ซึ่งลดความเป็นมนุษย์ที่ซับซ้อนลง ให้กลายเป็นเรื่องที่เรียบง่าย อย่างไรก็ตาม มีการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไปไปสู่การแสดงภาพผู้พิการในภาพยนตร์ที่สมจริงและเหมาะสมยิ่งขึ้น ภาพยนตร์เรื่อง *The Theory of Everything* และ *The Shape of Water* นำเสนอตัวละครที่มีความพิการในฐานะบุคคลหลายมิติที่มีสิทธิ์เสรี และท้าทายการเล่าเรื่องแบบดั้งเดิม วิวัฒนาการนี้บ่งบอกถึงความตระหนักที่เพิ่มขึ้นในอุตสาหกรรมภาพยนตร์

ถึงความจำเป็นในการแสดงภาพความพิการที่แท้จริงและด้วยความเคารพ เช่น โครงการหนังสือสั้นในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความเข้าใจที่ถูกต้องมากขึ้นเกี่ยวกับปัญหาที่ผู้พิการในสังคมไทยต้องเผชิญ ด้วยการนำเสนอคนพิการต้นแบบ 7 ประเภท โครงการนี้ไม่เพียงแต่ความท้าทายที่ชุมชนนี้เผชิญเท่านั้น แต่ยังมีเป้าหมายเพื่อปกป้องและลดความรุนแรงและความสูญเสียที่เกี่ยวข้องกับความเจ็บป่วยทางจิตภายในกลุ่มประชากรนี้ นอกจากนี้ เงินทุนของโครงการที่อุทิศให้กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการ ยังเน้นย้ำถึงความสำคัญของการเป็นตัวแทนที่ครอบคลุมในสื่อ (Dawn, 2019)

อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญคือต้องตระหนักถึงอุปสรรคที่บุคคลทุพพลภาพเผชิญในการเข้าถึงและตีความเนื้อหาสื่อ สำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นและผู้พิการทางร่างกาย การไม่สามารถใช้ประสาทสัมผัสของตนเองอย่างเต็มที่เพื่อดูซับภาพและเสียงจากภาพยนตร์อาจส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อความเข้าใจและการตีความเนื้อหาของพวกเขา ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ทางสังคมของพวกเขานอกจากนี้ ความพิการทางร่างกายและความผิดปกติอาจเป็นอุปสรรคต่อบุคคลบางคนในการเข้าถึงประสบการณ์ด้านสุนทรียภาพจากสื่อ เช่น ภาพยนตร์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อรับรู้ทางสังคมของพวกเขาต่อไป

ดังนั้น การสร้างรูปแบบสื่อที่ครอบคลุมและเข้าถึงได้ เช่น การให้คำบรรยายเสียงในภาพยนตร์หรือการใช้ฟิเจอร์ที่รองรับความพิการต่างๆ สามารถมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการรับรู้ของสังคม และมีส่วนทำให้สังคมที่ครอบคลุมและเข้าใจมากขึ้น

อิทธิพลของสื่อด้านความพิการที่มีต่อสังคมขยายไปไกลกว่าขอบเขตของความบันเทิง โดยมีบทบาทสำคัญในการกำหนดการรับรู้และทัศนคติของสาธารณชนต่อความพิการ ภาพยนตร์มีพลังในการทำทลายทัศนคติแบบเหมารวมและส่งเสริมความเห็นอกเห็นใจและความเข้าใจ ด้วยการจัดแสดงการนำเสนอคนพิการที่หลากหลายและแท้จริง นอกจากนี้ การมองเห็นตัวละครที่พิการบนหน้าจอที่เพิ่มขึ้นยังช่วยเพิ่มศักยภาพให้กับบุคคลทุพพลภาพด้วยการมอบแบบจำลองบทบาทที่พวกเขาสามารถเกี่ยวข้องได้ด้วย การเป็นตัวแทนนี้ไม่เพียงแต่ส่งเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของและการยอมรับเท่านั้น แต่ยังมีผลกระทบที่จับต้องได้ต่อการกำหนดนโยบายและการสนับสนุนสิทธิด้านความพิการอีกด้วย เช่น ภาพยนตร์เรื่อง Crip Camp ได้จุดประกายการสนทนาที่สำคัญเกี่ยวกับการเข้าถึงและการไม่แบ่งแยก ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในโลกแห่งความเป็นจริงในด้านกฎหมายและทัศนคติทางสังคมต่อความพิการ (Brutlag, 2021)

การแสดงภาพบุคคลพิการในสื่อรูปแบบต่างๆ มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการรับรู้และทัศนคติของสังคมที่มีต่อพวกเขา เช่น ภาพยนตร์เรื่อง I Just Wanna Hug You และ Always Only You เน้นประเด็นเรื่องมิตรภาพและคำสัญญา ซึ่งทำให้ผู้ชมเข้าใจความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความพิการ ในทำนองเดียวกัน ภาพยนตร์เรื่อง Born on the Fourth of July และ Oasis ให้ความกระจ่างเกี่ยวกับความท้าทายและชัยชนะที่ผู้พิการต้องเผชิญ ซึ่งส่งเสริมความเห็นอกเห็นใจและความตระหนัก

ในหมู่ผู้ชม (Larson, 2013) นอกจากนี้ สื่อสร้างสรรค์อย่างภาพยนตร์สั้นเรื่อง *Shining Silence* ยังเป็น เครื่องมืออันทรงพลังในการสื่อสารทางสังคม โดยเน้นย้ำถึงความสำคัญและคุณค่าของคนพิการใน สังคม การแสดงภาพเหล่านี้ไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความชื่นชมในความหลากหลายที่เปลี่ยนแปลงไปของ สังคมเท่านั้น แต่ยังช่วยให้เข้าใจปัญหาที่บุคคลทุพพลภาพเผชิญได้แม่นยำยิ่งขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อ ส่งเสริมการไม่แบ่งแยกและลดรอยตราบาปในท้ายที่สุด (Dawn, 2019)

ภาพยนตร์กระแสหลักกลายเป็นช่องทางสำคัญในการส่งเสริมความเข้าใจ การไม่แบ่งแยก และ ความเห็นอกเห็นใจต่อบุคคลที่เผชิญกับความท้าทายต่างๆ ผ่านโปรเจกต์ต่าง ๆ เช่น *The Better Me*, *Good Life* และภาพยนตร์สั้น *Shining Silence* ทีมผู้สร้างได้พยายามที่จะนำเสนอตัวละครที่มีความ พิการอย่างสมจริง โดยนำเสนอประสบการณ์และมุมมองที่หลากหลายของบุคคลที่มีความพิการ การแสดงภาพเหล่านี้ ไม่เพียงแต่สะท้อนถึงความชื่นชมในความหลากหลายที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม เท่านั้น แต่ยังเป็นช่องทางในการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการต่อสู้ดิ้นรนในแต่ละวันและชัยชนะ ของบุคคลที่อยู่ร่วมกับคนพิการอีกด้วย ด้วยการมุ่งเน้นไปที่สภาวะต่างๆ เช่น โรคจิตเภท อาการซึมเศร้า และความบกพร่องทางการมองเห็น ภาพยนตร์เหล่านี้ให้ความกระจ่างเกี่ยวกับปัญหา ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความพิการเหล่านี้ รวมถึงความท้าทาย และความต้องการความเห็นอกเห็นใจ และการสนับสนุนที่มากขึ้น ลักษณะของตัวละครเอกอย่าง Liang Chao Wei ใน *The Silent War* เน้นย้ำ ถึงความสามารถพิเศษ และความยืดหยุ่นของบุคคลที่มีความพิการ การท้าทายทัศนคติแบบดั้งเดิม และเน้นย้ำถึงความสำคัญของการรับรู้และเห็นคุณค่าการมีส่วนร่วมของพวกเขาต่อสังคม (Luca, 2012) นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมขององค์กรต่างๆ เช่น Mono Film ในการสนับสนุนสมาคมเพื่อผู้พิการทาง สายตา ตอกย้ำถึงผลกระทบเชิงบวกของการนำเสนอภาพยนตร์ในการส่งเสริมความตระหนักรู้และ ความเข้าใจ โดยรวมแล้ว การแสดงตัวละครที่มีความพิการในภาพยนตร์ไม่เพียงแต่กำหนดการรับรู้ของ สังคมเท่านั้น แต่ยังมิบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการสื่อสารทางสังคม การสนับสนุนให้เกิดการไม่ แบ่งแยก และส่งเสริมการชื่นชมความหลากหลายในสื่อกระแสหลักร่วมกัน (Gallego et al., 2025)

สำหรับข้อพิจารณาด้านจริยธรรมมีบทบาทสำคัญในการแสดงภาพความพิการในภาพยนตร์ เนื่องจากผู้สร้างภาพยนตร์ต้องต่อสู้กับความรับผิดชอบในการนำเสนอชุมชนชายขอบอย่างถูกต้อง แท้จริงและความถูกต้องแม่นยำในการพรรณนาถึงความพิการเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เนื่องจากการบิดเบือน ความจริงสามารถขยายภาพเหมารวมที่เป็นอันตราย และทำให้บุคคลทุพพลภาพกลายเป็นชายขอบ มากขึ้น เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้สร้างภาพยนตร์ที่จะต้องร่วมมือกับบุคคลที่มีความพิการในกระบวนการ สร้างภาพยนตร์เพื่อให้แน่ใจว่าจะได้ยินเสียงของพวกเขาและถ่ายทอดประสบการณ์ของพวกเขาได้ อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ ผู้สร้างภาพยนตร์จะต้องกำหนดเส้นแบ่งระหว่างการสร้างความตระหนักรู้ เกี่ยวกับความพิการและการหลีกเลี่ยงการแสวงหาผลประโยชน์หรือสัญลักษณ์ของตัวละครที่มีความ พิการ ด้วยการยึดมั่นในแนวปฏิบัติด้านจริยธรรมและการมีส่วนร่วมของชุมชนผู้พิการใน

กระบวนการสร้างสรรค์ ผู้สร้างภาพยนตร์สามารถสร้างการนำเสนอความพิการที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมในภาพยนตร์ได้ (Dawn, 2019)

จึงกล่าวได้ว่า การสื่อความพิการในภาพยนตร์มีอิทธิพลโดยตรงต่อการก่อรูปทัศนคติและกรอบการรับรู้ของสังคม โดยอาจต่อยก้าภาพเหมารวมหรือเปิดพื้นที่ให้ความเข้าใจที่ลุ่มลึกมากขึ้น ภาพยนตร์อย่าง *The Theory of Everything* และ *The Shape of Water* สะท้อนแนวโน้มการนำเสนอที่เห็นตัวละครพิการในฐานะปัจเจกหลายมิติ ขณะที่ *Crip Camp* แสดงพลังของสื่อในการขับเคลื่อนการสนทนาเชิงนโยบาย อย่างไรก็ตาม หากขาดความถูกต้องและการมีส่วนร่วมของคนพิการ การนำเสนออาจกลายเป็นการลดทอนความซับซ้อนหรือสร้างภาพเชิงสัญลักษณ์แทนความจริง ดังนั้น มิติด้านจริยธรรมและการมีส่วนร่วมของชุมชนจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสื่อสารที่ไม่แบ่งแยกและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

บทสรุป

การสื่อความพิการในภาพยนตร์มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการก่อรูปทัศนคติ ความเข้าใจ และทิศทางเชิงนโยบายของสังคม เพราะภาพยนตร์ไม่เพียงสะท้อนความเป็นจริง แต่ยังสร้างความหมายต่อความพิการผ่านกรอบการเล่าเรื่อง หากการนำเสนอขาดความรอบด้านก็อาจต่อยก้าภาพเหมารวมและลดทอนศักดิ์ศรีของบุคคล ขณะเดียวกัน กระบวนการผลิตที่ไม่เปิดพื้นที่ให้คนพิการมีส่วนร่วมย่อมสะท้อนความไม่สมดุลเชิงอำนาจ และทำให้การเป็นตัวแทนขาดความถูกต้อง นอกจากนี้ การเข้าถึงสื่อผ่านระบบคำบรรยายแทนเสียง (CC) และคำบรรยายเสียง (AD) ควรถูกยกระดับเป็นมาตรฐานขั้นพื้นฐานในฐานะสิทธิทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ผู้สร้างภาพยนตร์ควรบูรณาการคนพิการในทุกขั้นตอนการผลิตและออกแบบการเข้าถึงตั้งแต่ต้นทาง ส่วนในระดับโรงภาพยนตร์ แพลตฟอร์ม และนโยบายสาธารณะ ควรกำหนดมาตรฐานบังคับด้าน CC/AD และสนับสนุนเชิงโครงสร้างเพื่อสร้างระบบสื่อที่ครอบคลุมและเท่าเทียมอย่างยั่งยืน

References

- Barnes, C., & Mercer, G. (2003). *Disability*. Polity.
- Briant, E., Watson, N., & Philo, G. (2013). Reporting disability in the age of austerity: The changing face of media representation of disability and disabled people in the United Kingdom and the creation of new 'folk devils'. *Disability & Society*, 28(6), 874–889. <https://doi.org/10.1080/09687599.2013.813837>
- Brutlag, B. (2021). Film review: *Crip Camp: A disability revolution*. *Teaching Sociology*, 49(1) 104–106. <https://doi.org/10.1177/0092055X20983319>

- Dawn, R. (2019). Role of culture and media in disability studies: A medium of social construction of disability. *Journal of Disability & Religion*, 27(1), 1–22.
<https://doi.org/10.1080/23312521.2019.1673872>
- Department of Empowerment of Persons with Disabilities. (2021, September 7). *DEP joins the launch of the short film “7 Inspirations,” featuring inspirational stories of exemplary persons with disabilities.* <https://dep.go.th/th/homepage>
- DeWelles, M. (2021). *The communication of disability through children's media.* Routledge.
- Ellis, K., & Goggin, G. (2015). *Disability and the media.* Red Globe Press.
- Fresco, P. R. (2019). *Accessible filmmaking: Integrating translation and accessibility into the filmmaking process.* Taylor & Francis.
- Gallego, A. G., Ferreira, C., & Arias-Gago, R. (2025). Stereotyped representations of disability in film and television: A critical review of narrative media. *Disabilities*, 5(4), 87.
<https://doi.org/10.3390/disabilities5040087>
- Haller, B. A. (2023). *Disabled people transforming media culture for a more inclusive world.* Routledge.
- Hill, S. (2023). Locating disability within online body positivity discourses: An analysis of #DisabledAndCute. *Feminist Media Studies*, 23(4), 1311–1326.
<https://doi.org/10.1080/14680777.2022.2032254>
- Larson, S. (2013). The narrative structure and antiwar discourse of *Born on the Fourth of July*: Screenplay and film. *Journal of Adaptation in Film & Performance*, 6(1), 27–41.
https://doi.org/10.1386/jafp.6.1.27_1
- Luca, M. (2012). The silent war: Newsreels and cinema postcards from country at war. *La construcció de l'actualitat en el cinema dels orígens – 8th Seminar on the Origins and History of Cinema*, 271–275. <https://art.torvergata.it/handle/2108/63688?mode=complete>
- PostToday. (2024, May 9). *Pannana: More than just watching movies—it elevates equality for persons with visual impairments.* <https://www.posttoday.com/smart-life/709454>
- Schwartz, D., Blue, E., McDonald, M., Giuliani, G., Weber, G., Seirup, H., Rose, S., Elkis-Albuhoff, D., Rosenfeld, J., & Perkins, A. (2010). Dispelling stereotypes: Promoting disability equality through film. *Disability & Society*, 25(7), 841–848.
<https://doi.org/10.1080/09687599.2010.520898>

- ThaiPost. (2023, November, 2). “S.F.” promotes equality by providing audio descriptions for films for persons with disabilities. <https://www.thaipost.net/entertainment-news/477685/>
- The Internet Movie Database. (2021). Tony Leung Chiu-wai in *Ting feng zhe*. <https://www.imdb.com/title/tt2078768/mediaviewer/rm1935943680/>
- Zaks, Z. (2023). Changing the medical model of disability to the normalization model of disability: Clarifying the past to create a new future direction. *Disability & Society*, 39(12), 3233–3260. <https://doi.org/10.1080/09687599.2023.2255926>